

VERS FÖR VERS TAFSIR KAPITEL 89 – Al-Fadjr

SURAT Al-Fadjr – KAPITEL 89
Gryningsljuset

[بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ](#)

[I GUDS, DEN NÅDERIKES, DEN BARMHÄRTIGES NAMN](#)

89:1

وَالْفَجْرِ

VID gryningsljuset

REDAKTIONENS
ANTECKNINGAR

Vers 1 i sura al-Fajr (89:1) lyder: ”وَالْفَجْرِ” – ”Vid gryningen”. Denna korta edsformel inleder suran med en kraftfull retorisk markör och bär på djup teologisk och symbolisk betydelse.

Teologisk innebörd

Att Gud svär en ed – *wa-l-fajr* – är i sig en indikation på att det som följer är av yttersta vikt. I islamisk teologi är det endast Gud som har rätt att svära vid skapelsen, och varje ed i Qur'anen signalerar att det finns ett djupt samband mellan det svurna objektet och det efterföljande budskapet.

Gryningen (al-fajr) symboliserar:

- **Början på en ny dag**, vilket i sig är ett tecken på Guds makt att skapa liv ur mörker.
- **Domens gryning**, enligt flera mufassirun, där gryningen blir en metafor för den yttersta domen som suran behandlar.
- **Tiden för Fajr-bönen**, som är särskilt välsignad och vittnar om den troendes disciplin och hängivenhet.

Språklig och retorisk analys

- **وَ (wa)**: Edspartikel. Används när Gud svär vid något – en stilistisk och retorisk markör.
- **أَلْفَجْرِ (al-fajr)**: Bestämd form av "gryning". Ordet kommer från roten ف-ج-ر, som betyder att spricka upp, bryta igenom – vilket beskriver hur ljuset bryter mörkret.

□ Retoriskt fungerar versen som en öppning som skapar förväntan. Den är rytmiskt isolerad, vilket ger den tyngd och eftertryck. Den inleder en serie av edsformler (vers 1-5), som kulminerar i en implicit fråga: *Har du inte sett vad som hände med...?* (vers 6).

Klassisk tafsir

al-Tabari

Han återger flera tolkningar:

- *al-fajr* som den bokstavliga gryningen.
- Enligt vissa sahabah (t.ex. Ibn Abbas): det syftar på den specifika gryningen under offerhögtidens första dag (yawm al-nahr).
- Andra menar att det syftar på alla gryningar, som tecken på Guds makt.

al-Jalalayn

Förklarar *al-fajr* som "gryningen", utan att specificera om det är en särskild dag. Han betonar att det är en ed som Gud svär för att understryka det kommande budskapets vikt.

Ibn Kathir

Han nämner att *al-fajr* kan syfta på:

- Den dagliga gryningen.
- Gryningen på yawm al-nahr (den 10:e dhu l-hijjah).
- Enligt vissa: gryningen på domedagen. Han betonar att edsformeln är kopplad till Guds makt att förändra tillstånd – från mörker till ljus, från förnekelse till uppenbarelse.

al-Sa'di

Han tolkar *al-fajr* som en symbol för Guds nåd och makt, då varje gryning är ett nytt bevis på Hans barmhärtighet. Han kopplar det till människans behov av att reflektera över Guds tecken i naturen.

al-Qurtubi

Han diskuterar olika tolkningar och betonar att edsformeln är en stilistisk öppning som signalerar att det som följer är av stor betydelse. Han kopplar *al-fajr* till både fysisk gryning och andlig upplysning.

Moderna kommentarer

Mohammad Knut Bernström

Översätter versen som: "Vid gryningen!" och kommenterar att detta är en edsformel som inleder suran med kraft. Han betonar att gryningen är ett återkommande tecken på Guds skapande kraft och en symbol för uppvaknande – både fysiskt och andligt.

Abdullah Yusuf Ali

Tolkningen betonar gryningen som en symbol för hopp, förnyelse och Guds nåd. Han kopplar den till Fajr-bönen och till den moraliska uppvaknandets början. Han ser versen som en poetisk och teologisk öppning till surans tema om dom och rättvisa.

89:2

وَلَيَالٍ عَشْرٍ

och vid de tio nätterna!

REDAKTIONENS
ANTECKNINGAR

Teologisk innebörd

Denna vers är den andra i en serie edsformler där Gud svär vid olika skapade fenomen. Att Gud svär vid *de tio nätterna* indikerar deras särskilda helighet och betydelse. Enligt klassisk islamisk teologi syftar versen på:

- **De första tio nätterna av månaden Dhu l-Hijjah**, som inkluderar offerhögtiden (Id al-Adha) och pilgrimsfärden (hajj).
- Alternativt: **De sista tio nätterna av Ramadan**, särskilt Laylat al-Qadr.
- Vissa tolkar det som **de tio nätterna Musa tillbringade i meditation** (jfr. 7:142).

Teologiskt är versen en påminnelse om att vissa tider är särskilt välsignade och att dyrkan under dessa nätter har stor andlig vikt. Den fungerar också som en inledning till surans tema om gudomlig dom och mänsklig ansvarighet.

Språklig och retorisk analys

- **وَ (wa)**: Edspartikel, signalerar att Gud svär vid något.
- **لَيَالٍ (layal)**: Plural av *laylah* – natt. Obestämd form, vilket ger en känsla av storhet och allmängiltighet.
- **عَشْرٍ ('ashr)**: Tio – i genitivform som beskriver *layal*.

□ Retoriskt fungerar versen som en poetisk förstärkning av vers 1. Den bygger på rytmisk parallellism och asyndeton (avsaknad av konjunktioner mellan edsformler). Kombinationen av gryning och natt skapar en kosmisk kontrast – ljus och mörker – som speglar temat om upplysning och dom.

Klassisk tafsir

al-Tabari

Han återger flera tolkningar:

- De tio första nätterna av Dhu l-Hijjah.
- De sista tio nätterna av Ramadan.
- De tio nätterna Musa tillbringade i samtal med Gud. Han föredrar tolkningen att det syftar på Dhu l-Hijjah, baserat på rapporter från Ibn Abbas.

al-Jalalayn

Tolkar versen som syftande på de första tio nätterna av Dhu l-Hijjah, och betonar att de är särskilt välsignade.

Ibn Kathir

Han återger hadither som visar att dyrkan under de första tio dagarna av Dhu l-Hijjah är särskilt belönad. Han kopplar versen till pilgrimsfärden och offerhögtiden.

al-Sa‘di

Han tolkar versen som en ed vid de första tio nätterna av Dhu l-Hijjah, och betonar att de är en tid för intensiv dyrkan, särskilt för dem som inte utför hajj.

al-Qurtubi

Han diskuterar alla tre huvudsakliga tolkningar och betonar att versen visar att vissa tider är särskilt heliga. Han kopplar versen till surans tema om gudomlig dom och mänsklig ansvarighet.

Moderna kommentarer

Mohammad Knut Bernström

Översätter versen som: "Och vid de tio nätterna", och kommenterar att det sannolikt syftar på de första tio nätterna av Dhu l-Hijjah. Han betonar att versen är en poetisk och teologisk förstärkning av föregående vers.

Abdullah Yusuf Ali

Tolkar versen som en referens till de första tio nätterna av Dhu l-Hijjah, men nämner även andra möjliga tolkningar. Han ser versen som en påminnelse om att vissa tider är särskilt heliga och att dyrkan under dessa nätter har stor betydelse.

89:3

وَالشَّفَعِ وَالْوَتْرِ

Vid det jämna talet och det udda!

REDAKTIONENS
ANTECKNINGAR

Teologisk innebörd

Versen är den tredje i en serie edsformler där Gud svär vid olika skapade fenomen. Att Gud svär vid *det jämna och det udda* har tolkats på flera nivåer:

- **Kosmologiskt:** Allt i skapelsen är antingen jämnt eller udda – ett uttryck för Guds ordning och mångfald.
- **Teologiskt:** Gud själv beskrivs i vissa hadither som *witr* (det udda), medan skapelsen är *shaf'* (det jämna). Detta skapar en metafysisk kontrast mellan Skaparen och det skapade.
- **Rituell:** Syftar på bönerna under natten – särskilt *shaf'* och *witr* i qiyam al-layl – vilket betonar dyrkanens roll i människans relation till Gud.

Versen fungerar som en påminnelse om att både struktur och variation i tillvaron är tecken på Guds visdom.

Språklig och retorisk analys

- وَ (wa): Edspartikel, signalerar att Gud svär vid något.
- الشَّفْعِ (al-shaf‘): Det jämna – syftar på par, dualitet, symmetri.
- الْوَيْتِ (al-witr): Det udda – syftar på singularitet, asymmetri.

□ Retoriskt är versen en antitetisk konstruktion – två motsatser ställs mot varandra. Detta skapar rytm, kontrast och filosofisk djup. Kombinationen av jämnt och udda antyder helhet, totalitet och balans i skapelsen.

Klassisk tafsir

al-Tabari

Han återger flera tolkningar:

- *al-shaf‘* som alla skapade ting, eftersom de är parvisa.
- *al-witr* som Gud själv, eftersom Han är En.
- Alternativt: syftar på bönerna *shaf‘* och *witr*. Han betonar att versen uttrycker Guds makt över både mångfald och enhet.

al-Jalalayn

Tolkar *al-shaf‘* som alla jämna tal och *al-witr* som alla udda. Han nämner också tolkningen att det syftar på bönerna under natten.

Ibn Kathir

Han återger hadithen där Profeten ﷺ säger: "al-witr är Allah, och al-shaf‘ är skapelsen." Han nämner också att versen kan syfta på bönerna i Ramadan eller på pilgrimsfärden.

al-Sa‘di

Han tolkar versen som en ed vid skapelsens struktur – att allt är antingen jämnt eller udda – vilket visar Guds perfekta design. Han kopplar det också till dyrkan, särskilt nattbönen.

al-Qurtubi

Han diskuterar flera tolkningar:

- Kosmologisk: allt i skapelsen är parvis eller ensamt.
- Rituell: syftar på bönerna *shaf'* och *witr*.
- Teologisk: Gud är *witr*, skapelsen är *shaf'*. Han betonar att versen är en retorisk förstärkning av Guds makt och visdom.

Moderna kommentarer

Mohammad Knut Bernström

Översätter versen som: "Och vid det jämna och det udda", och kommenterar att detta kan syfta på skapelsens dualitet och Guds enhet. Han betonar versens poetiska kraft och dess öppning mot metafysiska reflektioner.

Abdullah Yusuf Ali

Tolkar versen som en referens till skapelsens struktur – att allt är antingen jämnt eller udda – och att detta är ett tecken på Guds ordning. Han nämner också att det kan syfta på bönerna *shaf'* och *witr*, särskilt under Ramadan.

89:4

وَاللَّيْلِ إِذَا يَسْرُ

Vid natten, när den viker!

REDAKTIONENS
ANTECKNINGAR

Teologisk innebörd

Versen är den fjärde i en serie edsformler där Gud svär vid olika skapade fenomen. Att Gud svär vid *natten när den skrider fram* (yusri) visar på nattens betydelse som en tid för reflektion, dyrkan och gudomlig närvaro. I

islamisk teologi är natten en tid då:

- Gud "stiger ned till den lägsta himlen" (enligt autentiska hadither).
- Dyrkan är särskilt belönad – särskilt nattbönen (qiyam al-layl).
- Profeter har fått uppenbarelser och vägledning.

Versen antyder att även det till synes tysta och mörka har en rörelse, en riktning – vilket i sig är ett tecken på Guds makt och ordning.

Språklig och retorisk analys

- وَ (wa): Edspartikel, signalerar att Gud svär vid något.
- اللَّيْلِ (al-layl): Bestämd form – "natten".
- إِذَا يَسْرٍ (när den skrider fram): Verbformen *yasri* (rot: s-r-y) betyder att gå, skrida fram, färdas – ofta tyst och mjukt.

□ Retoriskt är versen en poetisk kulmination av de tidigare edsformlerna. Den skapar rörelse och rytm, och kontrasterar mot vers 1 (gryningen). Kombinationen av gryning och natt skapar en kosmisk båge – från mörker till ljus – som speglar surans tema om upplysning, dom och återuppståndelse.

Klassisk tafsir

al-Tabari

Han tolkar *yasri* som att natten färdas bort – dvs. när den går mot sitt slut. Alternativt: när människor färdas under natten, särskilt under pilgrimsfärden. Han betonar att versen visar på Guds makt över tidens gång.

al-Jalalayn

Förklarar att *yasri* betyder "när den går vidare", dvs. när natten passerar. Han nämner att det kan syfta på nattliga resor, särskilt under hajj.

Ibn Kathir

Han tolkar versen som en ed vid natten när den skrider fram, och kopplar det till dyrkan under natten. Han nämner också att det kan syfta på Isra' –

Profetens nattliga färd.

al-Sa'di

Han ser versen som en påminnelse om att natten är en tid för dyrkan, reflektion och gudomlig närhet. Han betonar att nattens rörelse är ett tecken på Guds perfekta ordning.

al-Qurtubi

Han diskuterar flera tolkningar:

- Nattens gång mot gryningen.
- Människors rörelse under natten.
- Profetens Isra'. Han betonar att versen är en retorisk förstärkning av Guds kontroll över tid och rum.

Moderna kommentarer

Mohammad Knut Bernström

Översätter versen som: "Och vid natten när den skrider fram", och kommenterar att detta är en poetisk bild av nattens rörelse. Han kopplar det till både fysisk och andlig rörelse – från mörker till ljus, från ovisshet till insikt.

Abdullah Yusuf Ali

Tolkar versen som en referens till nattens gång, och ser den som en symbol för andlig färd. Han kopplar det till Profetens Isra' och till nattens roll i dyrkan och uppenbarelse.

89:5

هَلْ فِي ذَلِكَ قَسَمٌ لِّذِي حِجْرِ

Räcker inte denna försäkran för [att övertyga] den som är begåvad med insikt och förstånd?

REDAKTIONENS
ANTECKNINGAR

Teologisk innebörd

Versen är en retorisk fråga som avslutar en serie edsformler (verserna 1-4). Den riktar sig till *dhi hijr* – ”den som har förstånd”, och fungerar som en teologisk väckarklocka. Gud har svurit vid gryningen, de tio nätterna, det jämna och det udda, och natten när den skrider fram – och frågar nu: Är detta inte tillräckligt för att väcka eftertanke?

- *hijr* betyder bokstavligen ”skydd”, men används idiomatiskt för intellekt, förnuft, självbehärskning.
- Versen antyder att den som har intellekt bör förstå vikten av det som följer – särskilt påminnelsen om tidigare folks undergång.

Teologiskt är versen en uppmaning till reflektion, ett krav på att använda sitt förnuft för att förstå Guds tecken i skapelsen och historien.

Språklig och retorisk analys

- هَلْ (**hal**): Interrogativ partikel – inleder en retorisk fråga.
- فِي ذَلِكَ (**fi dhalika**): ”i detta” – syftar på de tidigare edsformlerna.
- قَسَمٌ (**qasam**): ”ed” – en svuren försäkran, ett tecken på allvar.
- لِذِي حِجْرٍ (**li dhi hijr**): ”för den som har förstånd” – en genitivkonstruktion som betecknar intellektuell kapacitet.

□ Retoriskt är versen en klimax. Den använder en retorisk fråga för att väcka eftertanke och skapa en övergång till nästa sekvens (vers 6-14), där Guds dom över tidigare folk beskrivs. Den poetiska rytmen förstärks av alliteration (*dhalika-qasam-hijr*) och kontrast mellan yttre tecken och inre förståelse.

Klassisk tafsir

al-Tabari

Han tolkar versen som en bekräftelse på att de tidigare edsformlerna är tillräckliga för att väcka förnuftiga människors reflektion. *Dhi hijr* syftar på den som har intellekt och självbehärskning.

al-Jalalayn

Förklarar att versen är en retorisk fråga som betyder: "Ja, det finns en ed för den som har förstånd." Han betonar att detta är en uppmaning till reflektion.

Ibn Kathir

Han tolkar versen som en bekräftelse på att de tidigare edsformlerna är tecken för den som har förstånd. Han kopplar det till surans fortsatta tema om Guds dom och människans ansvar.

al-Sa'di

Han ser versen som en uppmaning till att använda sitt intellekt för att förstå Guds tecken. Han betonar att de tidigare edsformlerna är tillräckliga för att väcka eftertanke hos varje förnuftig människa.

al-Qurtubi

Han diskuterar betydelsen av *hijr* som intellekt, självbehärskning och moralisk urskillning. Han tolkar versen som en retorisk bekräftelse på att Guds ed är tillräcklig för att väcka insikt.

Moderna kommentarer

Mohammad Knut Bernström

Översätter versen som: "Finns det inte i detta en ed för den som har förstånd?" och kommenterar att detta är en retorisk fråga som bekräftar att Guds tecken är tillräckliga för att väcka insikt hos den som reflekterar.

Abdullah Yusuf Ali

Tolkar versen som en uppmaning till att använda sitt intellekt. Han ser *hijr* som ett uttryck för både förnuft och moralisk urskillning, och betonar att Guds edsformler är tecken för den som vill förstå.

89:6

أَلَمْ تَرَ كَيْفَ فَعَلَ رَبُّكَ بِعَادٍ

HAR DU inte sett hur din Herre gick till väga mot [stammen] Aad?

REDAKTIONENS
ANTECKNINGAR

Teologisk innebörd

Versen inleder en ny sekvens (verserna 6–14) där Gud påminner om tidigare folks undergång. Den retoriska frågan ”*Har du inte sett...?*” är inte en fråga om fysisk syn, utan om insikt och reflektion. Den riktar sig till människans förnuft och samvete.

- *Ad* var ett folk känt för sin styrka, prakt och arrogans.
- Guds handling mot dem är ett tecken på Hans rättvisa och makt.
- Versen fungerar som en teologisk påminnelse om att historien bär vittnesbörd om Guds dom över dem som förnekar och trotsar.

Den implicerar att varje människa bör reflektera över historiens moraliska lärdomar – att arrogans och förnekelse leder till fördärv.

Språklig och retorisk analys

- **أَلَمْ تَرَ (a-lam tara)**: ”Har du inte sett?” – en retorisk fråga som väcker uppmärksamhet och eftertanke.
- **كَيْفَ فَعَلَ (kayfa fa’ala)**: ”hur Han gjorde” – betonar metod och konsekvens.
- **رَبُّكَ (rabbuka)**: ”din Herre” – personlig tilltal, vilket förstärker relationen mellan människa och Gud.

- **بَعَادٍ (bi-Ad):** "med Ad" – syftar på ett historiskt folk, ofta förknippat med profeten Hud.

□ Retoriskt är versen en övergång från kosmiska edsformler (vers 1–5) till historisk påminnelse. Den använder en retorisk fråga för att skapa en känsla av närvaro och ansvar. Den poetiska rytmen förstärks av alliteration (fa‘ala-rabbuka-Ad).

Klassisk tafsir

al-Tabari

Han tolkar versen som en uppmaning till reflektion över Guds straff mot Ad. Han återger rapporter om deras styrka, arrogans och undergång, och betonar att detta är ett tecken för dem som vill förstå.

al-Jalalayn

Förklarar att versen är en retorisk fråga som betyder: "Du har sett eller hört hur Gud behandlade Ad." Han betonar att detta är en påminnelse om Guds makt.

Ibn Kathir

Han återger berättelser om Ad-folket, deras bosättning i al-Ahqaf, och deras förstörelse genom en förödande vind. Han tolkar versen som en varning till dem som förnekar Guds tecken.

al-Sa‘di

Han ser versen som en uppmaning till att använda sitt intellekt för att förstå Guds handlingar i historien. Han betonar att Ad var ett mäktigt folk som gick under på grund av sin arrogans.

al-Qurtubi

Han diskuterar betydelsen av *tara* som både fysisk och intellektuell syn. Han tolkar versen som en retorisk förstärkning av Guds makt och människans ansvar att reflektera över historien.

Moderna kommentarer

Mohammad Knut Bernström

Översätter versen som: "Har du inte sett hur din Herre gjorde med Ad?" och kommenterar att detta är en retorisk fråga som syftar till att väcka insikt. Han betonar att versen är en övergång från kosmisk till historisk reflektion.

Abdullah Yusuf Ali

Tolkar versen som en uppmaning till att reflektera över historiens moraliska lärdomar. Han kopplar Ad till arkeologiska fynd och ser versen som en varning till moderna samhällen.

89:7

إِرَمَ ذَاتِ الْعِمَادِ

Och mot Iram, [de tusen] pelarnas [stad],

REDAKTIONENS
ANTECKNINGAR

Teologisk innebörd

Versen identifierar *Iram* som en särskild manifestation av Ads makt och prakt. Genom att beskriva Iram som *dhat al-'imad* - "med pelare" - framhävs civilisationens arkitektoniska och materiella storhet. Teologiskt fungerar versen som en påminnelse om att även de mest imponerande samhällen är underkastade Guds vilja. Den implicerar att arrogans, trots materiell framgång, leder till gudomlig dom. Iram blir därmed en symbol för mänsklig övermod och förgänglighet.

Språklig och retorisk analys

- **إِرَامَ (Iram)**: Egennamn, grammatiskt ett *badal* (apposition) till Ad i vers 6. Kan syfta på ett folk, en stad eller en person.
- **ذَاتِ الْعِمَادِ (med pelare)**: Genitivkonstruktion. *‘Imad* betyder pelare, stolpar eller stöd – symboler för styrka, höjd och prakt.

□ Versen är elliptisk – den saknar verb – vilket skapar en dramatisk paus och förstärker den poetiska effekten. Den rytmiska strukturen i verserna 6–9 bygger på assonans och parallellism. Den korta, nominala frasen fungerar som en visuell och auditiv påminnelse om Iram som symbol för övermodig civilisation.

Klassisk tafsir

al-Tabari

Han tolkar *Iram* som en stad byggd av Ad-folket, känd för sina höga pelare. Han återger flera rapporter om stadens prakt och förstörelse, och betonar att versen är en påminnelse om Guds makt.

al-Jalalayn

Förklarar *dhat al-‘imad* som en stad med höga byggnader, vilket symboliserar Ads arrogans. Alternativt kan det syfta på tältstolpar, om Iram tolkas som ett nomadfolk.

Ibn Kathir

Återger berättelser om Iram som en stad som försvann under sanden, och tolkar versen som en varning till dem som förnekar Guds tecken. Han nämner att Shaddad ibn Ad byggde staden som en imitation av paradiset.

al-Sa‘di

Betonar att versen visar hur Gud förstörde ett folk som hade stor makt och arkitektonisk prakt, vilket understryker att Guds straff inte kan undvikas.

al-Qurtubi

Diskuterar olika tolkningar av *Iram* – som stad, folk eller person – och framhäver att *‘imad* kan syfta på både arkitektoniska pelare och tältstolpar. Han ser versen som en del av Guds retoriska strategi för att väcka eftertanke.

Moderna kommentarer

Mohammad Knut Bernström

Översätter versen som "Iram, med pelare", och framhåller att detta är en referens till ett mytiskt folk vars prakt inte kunde rädda dem från Guds dom. Han betonar versens poetiska kraft och dess funktion som varning.

Abdullah Yusuf Ali

Tolkar *Iram* som en stad av stor prakt, möjligen belägen i södra Arabien. Han ser versen som en påminnelse om att även de mäktigaste civilisationer kan förintas när de förlorar sin moraliska kompass. Han kopplar versen till arkeologiska fynd och betonar dess relevans för moderna samhällen.

89:8

الَّتِي لَمْ يُخْلَقْ مِثْلُهَا فِي الْبِلَادِ

vars like aldrig har återskapats på jorden

REDAKTIONENS
ANTECKNINGAR

Vers 8 i sura al-Fajr (89:8) Denna vers beskriver Iram som en unik civilisation i styrka och prakt, och fungerar som en teologisk och retorisk förstärkning av föregående vers.

Teologisk innebörd

Versen uttrycker Guds förundran och fördömelse av ett folk vars makt var oöverträffad. *Iram dhat al-'imad* (Iram, med pelare) beskrivs här som en civilisation "vilken det inte har skapats något liknande till i städerna", vilket understryker deras exceptionella status. Teologiskt är detta en påminnelse om att även de mest framstående samhällen – oöverträffade i styrka, arkitektur och inflytande – är underkastade Guds vilja. Versen implicerar att arrogans och förnekelse av Gud leder till fördärv, oavsett storhet.

Språklig och retorisk analys

- **الَّتِي (vilken):** Relativpronomen som refererar till *Iram* i föregående vers.
- **لَمْ يُخْلَقْ مِثْلَهَا (det har inte skapats något liknande till henne):** Negativ perfektform, betonar absolut unikhet.
- **فِي الْبِلَادِ (i städerna):** Syftar på alla andra samhällen eller civilisationer.

□ Retoriskt fungerar versen som en hyperbolisk förstärkning. Den använder negation och jämförelse för att framhäva Iram som en symbol för mänsklig övermod. Den poetiska rytmen förstärks av korta fraser och alliteration (lam-mim-kha).

Klassisk tafsir

al-Tabari

Han tolkar versen som att Iram var en stad eller ett folk med så stor fysisk styrka, prakt och byggnadskonst att inget liknande hade skapats. Han återger rapporter om deras höga pelare, enorma kroppsstorlek och tekniska skicklighet.

al-Jalalayn

Förklarar att "vilken det inte har skapats något liknande till i städerna" syftar på deras överlägsna styrka och våldskapacitet – inte nödvändigtvis arkitektur – vilket gör dem unika i sin brutalitet.

Ibn Kathir

Han tolkar versen som att Iram var en stad av enorm prakt, byggd av Shaddad ibn Ad, och att dess liknelse inte finns i någon annan stad. Han citerar hadither om att staden försvann under sanden som straff från Gud.

al-Sa'di

Han betonar att versen visar hur Gud förstörde ett folk som hade oöverträffad makt och prakt. Deras styrka var unik, men det räddade dem inte från Guds straff.

al-Qurtubi

Han diskuterar om *mithluha* syftar på deras kroppsstorlek, styrka eller arkitektur. Han framhäver att versen är en retorisk förstärkning av föregående vers, och att Iram var ett exempel på extrem mänsklig arrogans.

Moderna kommentarer

Mohammad Knut Bernström

Bernström översätter versen som: "vilken det inte har skapats något liknande till i städerna", och kommenterar att detta syftar på Iram som en mytisk civilisation vars prakt och styrka var oöverträffad. Han betonar versens poetiska kraft och dess funktion som varning.

Abdullah Yusuf Ali

Yusuf Ali tolkar versen som en referens till Iram som en stad av stor prakt, möjligen belägen i södra Arabien. Han ser versen som en påminnelse om att även de mäktigaste civilisationer kan förintas när de förlorar sin moraliska kompass.

89:9

وَتَمُودَ الَّذِينَ جَابُوا الصَّخْرَ بِالْوَادِ

Och mot thamudenerna, som högg ut [sina bostäder] i dalens klippväggar

REDAKTIONENS
ANTECKNINGAR

Teologisk innebörd

Versen fortsätter påminnelsen om tidigare folks undergång, nu med fokus på Thamud. De beskrivs som tekniskt skickliga och mäktiga, men deras arrogans ledde till att de förgjordes. Teologiskt fungerar versen som en varning: även de mest avancerade civilisationer är underkastade Guds vilja. Den implicerar att teknisk förmåga och territoriell kontroll inte skyddar mot gudomlig dom. Versen visar att Guds straff är rättvist och att historien bär vittnesbörd om detta.

Språklig och retorisk analys

- وَتَمُودَ (**wa-Thamud**): Koordinerad nominativ – fortsättning på tidigare folk (Ad, Iram).
- الَّذِينَ جَابُوا ۙ (**alladhina jabu**): Relativsats – ”som högg ut” eller ”trängde igenom”.
- الصَّخْرَ (**al-sakhr**): ”klippan” – syftar på berg eller stenformationer.
- بِالْوَادِ (**bi-l-wad**): ”i dalen” – ofta tolkad som Wadi al-Qura eller al-Hijr.

□ Retoriskt fungerar versen som en förstärkning av föregående verser. Den använder parallellism och asyndeton för att skapa rytm och intensitet. Den poetiska strukturen förstärker temat av mänsklig arrogans och gudomlig rättvisa.

Klassisk tafsir

al-Tabari

Han tolkar *jabu al-sakhr* som att Thamud högg ut bostäder ur berg i dalen. Han återger rapporter om deras skicklighet och arrogans, och betonar att detta är ett tecken på Guds makt.

al-Jalalayn

Förklarar att Thamud högg ut hus ur berg i dalen, vilket visar deras tekniska skicklighet. Han betonar att detta är en beskrivning av deras makt, som inte räddade dem från Guds straff.

Ibn Kathir

Återger berättelser om Thamuds bostäder i bergen, särskilt i al-Hijr. Han tolkar versen som en varning till dem som förnekar Guds tecken, och betonar att Thamud trots sin skicklighet gick under.

al-Sa'di

Han tolkar versen som en påminnelse om att Thamud hade stor teknisk förmåga, men att detta inte skyddade dem från Guds straff. Han framhäver versens funktion som moralisk varning.

al-Qurtubi

Diskuterar verbet *jabu* och dess betydelse av att skära eller hugga. Han kopplar versen till Thamuds bostäder i bergen och betonar att versen visar deras arrogans och Guds rättvisa.

Moderna kommentarer

Mohammad Knut Bernström

Översätter versen som "Thamud, som högg ut klippor i dalen" och kommenterar att detta syftar på deras tekniska skicklighet och territoriella dominans. Han betonar att versen är en påminnelse om att även avancerade civilisationer kan gå under.

Abdullah Yusuf Ali

Tolkar versen som en referens till Thamuds bostäder i bergen, särskilt i al-Hijr. Han ser versen som en varning till moderna samhällen: teknisk framgång utan moral leder till fördärv.

89:10

وَفِرْعَوْنَ ذِي الْأَوْتَادِ

Och mot [de oräkneliga] tältmasternas Faraos?REDAKTIONENS
ANTECKNINGAR**Teologisk innebörd**

Versen nämner Faraos som ytterligare ett exempel på en tyrannisk härskare som trots sin makt gick under. I Qur'anen är Faraos arketyper för förnekelse, arrogans och förtryck. Att han beskrivs som *dhu l-awtad* - "han med pålarna" - förstärker bilden av hans dominans och brutalitet.

Teologiskt fungerar versen som en påminnelse om att Guds dom drabbar även de mäktigaste härskare. Faraos öde är ett tecken för efterkommande generationer: makt utan rättvisa leder till fördärv, och Guds straff är ofrånkomligt.

Språklig och retorisk analys

- **وَفِرْعَوْنَ (wa-Fir'awn)**: Koordinerad nominativ – fortsättning på tidigare folk (Ad, Thamud).
- **ذِي الْأَوْتَادِ (dhi l-awtad)**: Genitivkonstruktion – "han med pålarna".

□ Ordet *awtad* (pålar) har flera möjliga betydelser:

- Bokstavligt: pålar som används för att fästa tält eller tortyrredskap.
- Metaforiskt: symbol för militär makt, territoriell kontroll eller brutalitet.

Retoriskt är versen kort, rytmisk och laddad med historisk resonans. Den fungerar som en poetisk förstärkning av föregående verser och skapar en triad: Ad, Thamud, Faraos – tre exempel på förlorad makt.

Klassisk tafsir

al-Tabari

Han återger flera tolkningar av *awtad*:

- Tortyrpålar som Faraos använde för att fästa människor.
- Symbol för hans militära läger och territoriella dominans. Han betonar att versen visar Faraos arrogans och Guds straff.

al-Jalalayn

Förklarar *dhi l-awtad* som "han med pålarna", och tolkar det som tortyrredskap eller militära strukturer. Han betonar att detta är en beskrivning av Faraos makt.

Ibn Kathir

Återger hadither som beskriver Faraos användning av pålar för att tortera människor. Han tolkar versen som en varning till dem som förtrycker andra och förnekar Guds tecken.

al-Sa'di

Han tolkar *awtad* som symbol för Faraos makt och brutalitet. Versen visar att även den mest tyranniske härskare inte kan undgå Guds dom.

al-Qurtubi

Diskuterar flera tolkningar:

- Tortyrpålar.
- Militära tält och läger.
- Symbol för territoriell kontroll. Han betonar att versen är en retorisk förstärkning av Guds makt och människans ansvar.

Moderna kommentarer

Mohammad Knut Bernström

Översätter versen som: "Och Faraos, han med pålarna", och kommenterar

att detta syftar på Faraos brutalitet och makt. Han betonar att versen är en påminnelse om att tyranni leder till fördärv.

Abdullah Yusuf Ali

Tolkar versen som en referens till Faraos militära makt och tortyrmetoder. Han ser versen som en varning till makthavare som förtrycker andra, och kopplar den till historiska och arkeologiska fynd.

89:11

الَّذِينَ طَعَوْا فِي الْبِلَادِ

[Alla] gick de för långt i sitt trots på jorden,

REDAKTIONENS
ANTECKNINGAR

Teologisk innebörd

Versen sammanfattar karaktären hos de tidigare nämnda folk: Ad, Thamud och Faraos. De beskrivs som *taghaw fi l-bilad* – ”de som trotsade i städerna”. Detta uttryck bär en stark teologisk laddning:

- *tughiyan* (trots, övermod) är en central Qur'anisk term för att överskrida gränserna för rättvisa, moral och gudsfruktan.
- Versen implicerar att dessa folk inte bara var mäktiga, utan att de använde sin makt till förtryck och arrogans.
- Teologiskt är detta en påminnelse om att Guds dom inte drabbar makt i sig, utan makt som används i trots mot Gud.

Versen fungerar som en moralisk diagnos: det är inte deras storhet som fördöms, utan deras övertramp.

Språklig och retorisk analys

- الَّذِينَ (**al-ladhina**): Relativpronomen – ”de som” – refererar till de tidigare nämnda folk.
- طَعَوْا (**taghaw**): Verb i perfektform – ”de trotsade”, ”överskred

gränser”.

- **فِي الْبِلَادِ (fi l-bilad):** ”i städerna” – syftar på deras territoriella dominans.

□ Retoriskt är versen en syntes. Den binder samman de tidigare exemplen till en gemensam karaktärsbeskrivning. Den poetiska rytmen förstärks av alliteration (ta-ghayn-ba-lam), och versen fungerar som en övergång till vers 12, där konsekvensen av detta trots beskrivs.

Klassisk tafsir

al-Tabari

Han tolkar *taghaw fi l-bilad* som att dessa folk överskred gränserna för rättvisa och förtryckte andra. Han betonar att detta är orsaken till att Guds straff drabbade dem.

al-Jalalayn

Förklarar att *taghaw* betyder att de var tyranner, och att *fi l-bilad* syftar på att deras förtryck var utbredd. Han betonar att detta är en moralisk fördömelse.

Ibn Kathir

Han tolkar versen som en sammanfattning av de tidigare folkens arrogans och förtryck. Han kopplar *tughiyan* till att ignorera Guds bud och förtrycka människor.

al-Sa‘di

Han ser versen som en moralisk diagnos: dessa folk använde sin makt till att trotsa Gud och skada andra. Han betonar att detta är grunden för Guds straff.

al-Qurtubi

Diskuterar *tughiyan* som ett juridiskt och moraliskt begrepp – att överskrida gränserna för rättvisa. Han tolkar versen som en retorisk förstärkning av Guds rättvisa dom.

Moderna kommentarer

Mohammad Knut Bernström

Översätter versen som: "De som trotsade [Gud] i städerna", och kommenterar att detta är en sammanfattning av de tidigare folkens moraliska förfall. Han betonar att versen är en övergång till beskrivningen av Guds straff.

Abdullah Yusuf Ali

Tolkar versen som en moralisk fördömelse av tyranni och övermod. Han kopplar *tughiyan* till både individuell arrogans och strukturellt förtryck, och ser versen som en varning till alla samhällen.

89:12

فَأَكْثَرُوا فِيهَا الْفَسَادَ

och de störde ordningen och spred överallt sedefördärv,

REDAKTIONENS
ANTECKNINGAR

Teologisk innebörd

Versen beskriver konsekvensen av de tidigare nämnda folkens arrogans: de spred *fasad* – fördärv, korruption, förtryck – i sina samhällen. Teologiskt är detta en nyckelvers som förklarar varför Guds straff drabbade dem. Den visar att det inte är makt i sig som fördöms, utan hur den används.

- *Fasad* i Qur'anen betecknar moralisk, social och politisk korruption.
- Versen implicerar att när fördärv blir utbredd och institutionaliserat, är det ett tecken på att ett samhälle har överskridit gränsen för gudomlig tolerans.

Versen fungerar som en moralisk diagnos och en implicit varning till varje samhälle som följer samma väg.

Språklig och retorisk analys

- فَأَكْثَرُوا (fa-aktharu): Verb i perfektform med intensifierande prefix – ”så spred de mycket”.
- فِيهَا (fiha): ”där” – syftar på städerna eller länderna de bebodde.
- أَلْفَسَادَ (al-fasad): ”fördärv” – bestämd form, vilket antyder att det var systematiskt och omfattande.

□ Retoriskt är versen en klimax i sekvensen: efter att ha beskrivit folkens makt (Ad, Thamud, Faraos) och deras trots, kommer nu domen – inte som en gudomlig nyck, utan som en konsekvens av deras handlingar. Den poetiska rytmen förstärks av alliteration (fa-fi-fasad) och syntaktisk kompression.

Klassisk tafsir

al-Tabari

Han tolkar *fasad* som allmän korruption – förtryck, arrogans, brott mot Guds lag. Han betonar att detta är orsaken till att Gud straffade dem.

al-Jalalayn

Förklarar att *fasad* syftar på förtryck, arrogans och förnekelse av Guds tecken. Han ser versen som en moralisk sammanfattning.

Ibn Kathir

Han tolkar versen som en beskrivning av hur dessa folk spred fördärv genom att ignorera Guds bud, förtrycka andra och leva i övermod. Han kopplar versen till Guds rättvisa dom.

al-Sa‘di

Han ser versen som en förklaring till varför Guds straff var rättvist. *Fasad* är inte bara individuell synd, utan samhällslig korruption.

al-Qurtubi

Diskuterar *fasad* som ett juridiskt och moraliskt begrepp. Han tolkar versen som en retorisk förstärkning av att Guds straff är en konsekvens av människans handlingar.

Moderna kommentarer

Mohammad Knut Bernström

Översätter versen som: "Så spred de mycket fördärv där", och kommenterar att detta är en moralisk sammanfattning av de tidigare verserna. Han betonar att versen visar att Guds straff är en konsekvens av människans korruption.

Abdullah Yusuf Ali

Tolkar versen som en beskrivning av hur dessa civilisationer, trots sin prakt, spred fördärv genom tyranni och förnekelse. Han ser versen som en varning till moderna samhällen att inte upprepa samma misstag.

89:13

فَصَبَّ عَلَيْهِمْ رَبُّكَ سَوْطَ عَذَابٍ

och därför lät din Herre straffets piska vina över dem.

REDAKTIONENS
ANTECKNINGAR

Teologisk innebörd

Versen beskriver Guds straff mot de tidigare nämnda folk – Ad, Thamud och Farao – som en direkt konsekvens av deras trots och fördärv. Att straffet liknas vid en *piska* (sawt) är teologiskt laddat:

- Det antyder att straffet var både fysiskt och förödmjukande.
- Det visar att Guds straff är proportionellt, precist och rättvist.
- Versen understryker att Guds ingripande inte är godtyckligt, utan

svarar på människans handlingar.

Teologiskt fungerar versen som en kulmen på den historiska sekvensen: makt, trots, fördärv – och till sist gudomlig dom.

Språklig och retorisk analys

- **فَصَبَّ (fa-sabba)**: Verb i perfektform – ”så lät Han flöda” eller ”hälla över”. Används metaforiskt för att beskriva intensivt och överväldigande straff.
- **عَلَيْهِمْ (‘alayhim)**: ”över dem” – syftar på de tidigare nämnda folk.
- **رَبُّكَ (rabbuka)**: ”din Herre” – personlig tilltal, vilket förstärker relationen mellan människa och Gud.
- **سَوَّطَ عَذَابٍ (sawta ‘adhab)**: ”piska av straff” – en metafor för ett smärtsamt och förnedrande straff.

□ Retoriskt är versen kraftfull och bildrik. Kombinationen av *sabba* och *sawt* skapar en känsla av intensitet och rörelse. Den poetiska rytmen förstärks av alliteration (s-b-‘-dh), och versen fungerar som en dramatisk kulmination av sekvensen.

Klassisk tafsir

al-Tabari

Han tolkar *sabba sawta ‘adhab* som att Gud lät ett intensivt straff regna över dem – antingen i form av vind, jordbävning eller annan förödelse. Han betonar att *sawt* är en metafor för straffets intensitet.

al-Jalalayn

Förklarar att *sawt* betyder piska, och att versen syftar på ett straff som var både smärtsamt och förödmjukande. Han ser det som en bild för Guds makt att straffa.

Ibn Kathir

Han tolkar versen som att Gud lät ett förödande straff drabba dessa folk, och att *sawt* är en metafor för dess kraft. Han kopplar det till de specifika straff som nämns i andra suror – stormvindar, jordbävningar, drunkning.

al-Sa'di

Han ser versen som en poetisk beskrivning av Guds straff, där *sawt* symboliserar att straffet var både fysiskt och förödmjukande. Han betonar att detta är en konsekvens av deras handlingar.

al-Qurtubi

Diskuterar *sawt* som en metafor för straffets intensitet. Han tolkar versen som en retorisk förstärkning av att Guds dom är rättvis, kraftfull och ofrånkomlig.

Moderna kommentarer

Mohammad Knut Bernström

Översätter versen som: "Så lät din Herre piska dem med ett straff", och kommenterar att detta är en bild för ett intensivt och förödmjukande straff. Han betonar att versen är en kulmen på den historiska sekvensen.

Abdullah Yusuf Ali

Tolkar versen som en poetisk beskrivning av Guds straff, där *sawt* symboliserar både smärta och skam. Han ser versen som en varning till alla samhällen som följer samma väg av arrogans och fördärv.

89:14

إِنَّ رَبَّكَ لَبِالْمِرْصَادِ

Din Herre förtröttas sannerligen [inte] i Sin vaksamhet!

REDAKTIONENS
ANTECKNINGAR

Teologisk innebörd

Versen avslutar sekvensen om Guds dom över tidigare folk med en kraftfull teologisk deklARATION: Gud är *bi-l-mirsad* – ”i försåt”, ”på lur”, ”i bakhåll”. Detta uttryck förmedlar att Gud vakar över människans handlingar, och att Hans straff är både rättvist och oundvikligt.

- Det implicerar att även om straffet inte är omedelbart, är det säkert.
- Gud är inte frånvarande – Han observerar, väntar, och griper in när tiden är rätt.
- Versen fungerar som en teologisk kulmen: efter att ha visat exempel på historisk dom, kommer nu en allmän princip – Guds rättvisa är aktiv och närvarande.

Språklig och retorisk analys

- **إِنَّ (inna)**: Betonande partikel – ”sannerligen”.
- **رَبِّكَ (rabbaka)**: ”din Herre” – personlig tilltal, förstärker relationen mellan människa och Gud.
- **لِبِالْمِرْسَادِ (la-bi-l-mirsad)**: Förstärkt prepositionsfras – ”i försåt”, ”på lur”. *Mirsad* kommer från roten ر-ص-د, som betyder att bevaka, spana, ligga i bakhåll.

□ Retoriskt är versen kort, rytmisk och laddad med intensitet. Den poetiska kraften ligger i kontrasten mellan människans arrogans (vers 6–13) och Guds tysta, men aktiva, närvaro. Versen fungerar som en teologisk domslut – en slutpunkt som samtidigt öppnar för reflektion.

Klassisk tafsir

al-Tabari

Han tolkar *bi-l-mirsad* som att Gud bevakar människans handlingar och straffar dem när tiden är inne. Han återger rapporter om att detta är en bild för Guds rättvisa.

al-Jalalayn

Förklarar att *mirsad* betyder att Gud ligger i bakhåll för dem som trotsar Honom. Han betonar att detta är en varning till alla människor.

Ibn Kathir

Han tolkar versen som att Gud vakar över människan och straffar henne när hon överskrider gränserna. Han kopplar versen till Guds egenskap som al-Raqib (den som vakar).

al-Sa'di

Han ser versen som en påminnelse om att Guds rättvisa är aktiv, även om den inte alltid är omedelbar. Han betonar att detta bör inge både fruktan och hopp.

al-Qurtubi

Diskuterar *mirsad* som en plats där man ligger i bakhåll. Han tolkar versen som en metafor för Guds övervakning och rättvisa, och betonar att detta är en allmän princip – inte bara en historisk kommentar.

Moderna kommentarer

Mohammad Knut Bernström

Översätter versen som: "Sannerligen, din Herre ligger i försåt", och kommenterar att detta är en bild för Guds vaksamhet och rättvisa. Han betonar att versen är en avslutning på sekvensen om dom, och en öppning mot personlig reflektion.

Abdullah Yusuf Ali

Tolkar versen som en kraftfull påminnelse om att Gud ser allt, och att

Hans dom är rättvis och ofrånkomlig. Han kopplar *mirsad* till både fysisk och moralisk övervakning, och ser versen som en varning till alla som tror att de kan undgå ansvar.

89:15

فَأَمَّا الْإِنْسَانُ إِذَا مَا ابْتَلَاهُ رَبُّهُ فَأَكْرَمَهُ وَنَعَّمَهُ فَيَقُولُ رَبِّي أَكْرَمَنِ

MEN vad människan beträffar säger hon, var gång hennes Herre för att pröva henne låter henne nå ära och välstånd: "Min Herre har hedrat mig [på grund av mina förtjänster]."

REDAKTIONENS
ANTECKNINGAR

Teologisk innebörd

Versen inleder en ny tematisk sekvens (verserna 15–20) som behandlar människans reaktion på prövningar och välsignelser. Här beskrivs hur människan tolkar materiell framgång som ett tecken på Guds gunst – vilket är en förenklad och ytlig förståelse av Guds prövningar.

- *Ibtıla'* (prövning) kan ske både genom gåvor och genom svårigheter.
- Versen visar att människan ofta misstar välsignelse för belöning, och glömmer att även rikedom är ett test.
- Teologiskt är detta en kritik av människans tendens att koppla Guds kärlek till materiell framgång, vilket Qur'anen konsekvent utmanar.

Språklig och retorisk analys

- فَأَمَّا الْإِنْسَانُ (**fa-amma al-insan**): "Vad människan beträffar" – inleder en kontrasterande temasekvens.
- إِذَا مَا ابْتَلَاهُ (**idha ma ibtalahu**): "när Han prövar henne" – *ibtıla'* är ett centralt Qur'aniskt begrepp för test, inte nödvändigtvis straff.
- فَأَكْرَمَهُ وَنَعَّمَهُ (**fa-akramahu wa na'amahu**): "och är generös mot henne och låter henne leva i välstånd" – två parallella verb som förstärker bilden av materiell framgång.

- **فَيَقُولُ رَبِّيَ أَكْرَمَن** (**fa-yaqulu rabbi akramani**): "så säger hon: 'Min Herre har hedrat mig'" - uttrycker en ytlig slutsats.

□ Retoriskt är versen uppbyggd som en narrativ struktur: prövning → reaktion → slutsats. Den poetiska rytmen förstärks av parallellism (akramahu-na‘amahu) och kontrast mot kommande vers (16), där motsatt reaktion beskrivs.

Klassisk tafsir

al-Tabari

Han förklarar att människan ofta tolkar Guds prövning genom rikedom som ett tecken på ära, men att detta är en felaktig slutsats. Han betonar att både rikedom och fattigdom är prövningar.

al-Jalalayn

Tolkar versen som en beskrivning av människans ytlighet: hon tror att materiell framgång är ett tecken på Guds gunst, utan att förstå att det är ett test.

Ibn Kathir

Han återger hadither som visar att rikedom inte nödvändigtvis är ett tecken på Guds kärlek. Han betonar att versen är en kritik av människans förenklade förståelse av Guds prövningar.

al-Sa‘di

Han ser versen som en pedagogisk påminnelse: människan måste förstå att både gåvor och svårigheter är prövningar, och att reaktionen är det som avgör.

al-Qurtubi

Diskuterar begreppet *ibtıla'* och betonar att versen visar på människans bristande insikt. Han tolkar versen som en moralisk kritik av materialism.

Moderna kommentarer

Mohammad Knut Bernström

Översätter versen som: "Vad människan beträffar: när hennes Herre prövar henne och är generös mot henne och låter henne leva i välstånd, säger hon: 'Min Herre har hedrat mig'" och kommenterar att detta är en kritik av människans tendens att koppla Guds kärlek till materiell framgång.

Abdullah Yusuf Ali

Tolkar versen som en varning mot att tolka rikedom som ett tecken på gudomlig gunst. Han betonar att Koranen konsekvent utmanar denna förenklade syn.

89:16

وَأَمَّا إِذَا مَا ابْتَلَاهُ فَقَدَرَ عَلَيْهِ رِزْقُهُ فَيَقُولُ رَبِّي أَهَانَنِ

Men då Han prövar henne genom att ge henne knappare utkomst, säger hon: "Min Herre skämmer ut mig."

REDAKTIONENS
ANTECKNINGAR

Teologisk innebörd

Versen fortsätter temat från vers 15, men nu med motsatt scenario: när människan möter knapphet istället för överflöd. Hon tolkar detta som ett tecken på att Gud har förödmjukat henne. Qur'anen kritiserar denna slutsats som ytlig och felaktig.

- Både rikedom och fattigdom är prövningar (*ibtıla'*), inte belöning eller straff i sig.
- Versen avslöjar människans tendens att mäta gudomlig välvilja utifrån materiella villkor.
- Teologiskt är detta en uppmaning till att förstå Guds visdom bortom

yttre omständigheter.

Språklig och retorisk analys

- **وَأَمَّا (wa-amma)**: "Men vad gäller" – kontrasterar mot vers 15.
- **إِذَا مَا ابْتَلَاهُ (idha ma ibtalahu)**: "när Han prövar henne" – samma verb som i vers 15, vilket visar att både överflöd och knapphet är test.
- **فَقَدَرَ عَلَيْهِ رِزْقَهُ (faqadara 'alayhi rizqahu)**: "och begränsar hennes försörjning" – *qadara* betyder att mäta ut, begränsa, kontrollera.
- **فَيَقُولُ رَبِّي أَهَانَنِ (fa-yaqulu rabbi ahanani)**: "så säger hon: 'Min Herre har förödmjukat mig'" – uttrycker en felaktig slutsats.

□ Retoriskt är versen en spegelbild av vers 15. Den använder parallellism och kontrast för att avslöja människans bristande insikt. Den poetiska rytmen förstärks av symmetri mellan *akramani* och *ahanani*, vilket gör versen lätt att memorera och reflektera över.

Klassisk tafsir

al-Tabari

Han förklarar att människan tolkar knapphet som förödmjukelse, men att detta är en felaktig slutsats. Gud prövar både med överflöd och med brist.

al-Jalalayn

Tolkar versen som en fortsättning på människans ytlighet: hon tror att begränsad försörjning är ett tecken på Guds förakt.

Ibn Kathir

Han betonar att både rikedom och fattigdom är prövningar, och att människan ofta missförstår Guds avsikter. Han kopplar versen till hadither om att Gud testar olika människor på olika sätt.

al-Sa‘di

Han ser versen som en pedagogisk påminnelse om att Guds prövningar inte är tecken på kärlek eller förakt, utan på Hans visdom. Reaktionen är det som avgör.

al-Qurtubi

Diskuterar *qadara* som ett begrepp för att mäta ut och begränsa. Han tolkar versen som en kritik av materialistisk teologi – att tro att Gud älskar den rike och föraktar den fattige.

Moderna kommentarer

Mohammad Knut Bernström

Översätter versen som: "Men när Han prövar henne och begränsar hennes försörjning, säger hon: 'Min Herre har förödmjukat mig'" och kommenterar att detta är en kritik av människans tendens att tolka yttre omständigheter som tecken på Guds inställning.

Abdullah Yusuf Ali

Tolkar versen som en varning mot att se fattigdom som ett tecken på gudomligt förakt. Han betonar att Koranen konsekvent utmanar denna förenklade syn.

89:17

كَلَّا ۚ بَلْ لَا تُكْرِمُونَ الْيَتِيمَ

Nej, men [se på er själva]! Mot de faderlösa visar ni ingen givmildhet,

REDAKTIONENS
ANTECKNINGAR

Teologisk innebörd

Versen markerar en kraftfull vändpunkt. Efter att ha beskrivit människans

felaktiga tolkning av Guds prövningar (vers 15–16), kommer nu en gudomlig tillrättavisning: "Kalla" – "Nej!" – avvisar människans föreställning att rikedom är ett tecken på ära och fattigdom på förakt. Istället pekar Gud på det verkliga problemet: moraliskt förfall och social orättvisa.

- Att inte hedra den faderlöse (al-yatim) är ett tecken på hjärtats hårdhet och brist på barmhärtighet.
- I islamisk teologi är omsorg om föräldralösa ett centralt etiskt krav, och Profeten ﷺ själv var föräldralös.
- Versen visar att sann ära hos Gud inte ligger i rikedom, utan i hur man behandlar de svaga.

Språklig och retorisk analys

- كَلَّا (**kalla**): En kraftfull negation – "Nej!" – används ofta i Qur'anen för att avvisa en felaktig föreställning och väcka uppmärksamhet.
- بَل (**bal**): "Snarare" – introducerar en korrigerande eller kontrast.
- لَا تُكْرِمُونَ (**la tukrimuna**): "ni hedrar inte" – verb i presensform, plural, med negation och betoning.
- الْيَتِيمَ (**al-yatim**): "den faderlöse" – bestämd form, vilket ger en känsla av konkretion och närhet.

□ Retoriskt är versen kort, rytmisk och konfrontativ. Den använder negation, kontrast och direkt tilltal för att väcka samvete. Den poetiska kraften ligger i växlingen från abstrakt teologi till konkret etik.

Klassisk tafsir

al-Tabari

Han tolkar *kalla* som en avvisning av människans påstående i vers 16. Han betonar att den verkliga förödmjukelsen ligger i att inte hedra den faderlöse – inte i materiell fattigdom.

al-Jalalayn

Förklarar att versen korrigerar människans felaktiga slutsats: det är inte Gud som förödmjukar, utan människan som förnedrar sig själv genom att inte visa barmhärtighet.

Ibn Kathir

Han kopplar versen till Qur'anens återkommande tema om att ta hand om föräldralösa. Han betonar att detta är en moralisk brist som leder till Guds vrede.

al-Sa'di

Han ser versen som en påminnelse om att sann ära ligger i goda handlingar, särskilt i att visa omsorg om de svaga. Att inte hedra den faderlöse är ett tecken på själviskhet och brist på tro.

al-Qurtubi

Diskuterar *ikram al-yatim* som en central etisk skyldighet i islam. Han tolkar versen som en moralisk dom över ett samhälle som försummar sina mest utsatta.

Moderna kommentarer

Mohammad Knut Bernström

Översätter versen som: "Nej! Men ni hedrar inte den faderlöse", och kommenterar att detta är en skarp kritik av social orättvisa. Han betonar att versen visar att materiell framgång inte är ett mått på fromhet.

Abdullah Yusuf Ali

Tolkar versen som en moralisk tillrättavisning: samhällets värde mäts inte i rikedom, utan i hur det behandlar de svaga. Han kopplar versen till Profetens ﷺ egen bakgrund som föräldralös.

وَلَا تَحَاضُّونَ عَلَىٰ طَعَامِ الْمِسْكِينِ

och ni uppmanar inte varandra att ge den nödställde att äta,

REDAKTIONENS
ANTECKNINGAR

Teologisk innebörd

Versen fortsätter den moraliska tillrättavisningen som inleddes i vers 17. Här kritiseras inte bara försummelse av den faderlöse, utan även bristen på kollektiv ansvarskänsla för de fattiga. Det är inte bara att man inte ger – utan att man inte ens uppmanar andra att ge.

- Islam betonar både individuell och samhällelig omsorg om de utsatta.
- Att uppmana till att ge är en form av social solidaritet och moralisk kultur.
- Versen visar att ett samhälle som saknar medkänsla och aktiv omsorg är moraliskt förfallet.

Teologiskt är detta en påminnelse om att tro inte bara är en inre känsla, utan måste ta sig uttryck i handling – särskilt gentemot de svaga.

Språklig och retorisk analys

- وَلَا (**wa-la**): Negation – ”och inte”.
- تَحَاضُّونَ (**tahadduna**): Verb i presensform, plural – ”ni uppmanar varandra”. Intensiv form från roten ح-ض-ض, som betyder att mana, uppmuntra.
- عَلَىٰ طَعَامِ الْمِسْكِينِ (**‘ala ta‘ami l-miskin**): ”till att ge den nödställde att äta” – genitivkonstruktion som uttrycker omsorg om den fattige.

□ Retoriskt är versen kraftfull i sin kritik. Den fokuserar inte på handlingen att ge, utan på bristen på uppmaning – vilket avslöjar ett samhälle där medkänsla inte ens är normativ. Den poetiska rytmen förstärks av alliteration (ha-da-ta-‘a), och versen fungerar som en etisk spegel.

Klassisk tafsir

al-Tabari

Han tolkar versen som en kritik av dem som inte uppmanar till att ge mat till de fattiga. Han betonar att detta är ett tecken på hjärtats hårdhet och brist på tro.

al-Jalalayn

Förklarar att versen visar att dessa människor inte bryr sig om de fattiga, och inte uppmanar andra att hjälpa dem. Han ser detta som ett tecken på moraliskt förfall.

Ibn Kathir

Han kopplar versen till Qur'anens återkommande tema om att ta hand om de fattiga. Han betonar att detta är en kollektiv skyldighet, och att försummelse är ett tecken på svag tro.

al-Sa'di

Han ser versen som en påminnelse om att tro måste ta sig uttryck i social handling. Att inte uppmana till att ge är ett tecken på själviskhet och brist på medkänsla.

al-Qurtubi

Diskuterar verbet *tahadduna* som en kollektiv form – det handlar inte bara om individens handling, utan om samhällsnormer. Han tolkar versen som en kritik av ett samhälle där de fattiga försummas.

Moderna kommentarer

Mohammad Knut Bernström

Översätter versen som: "Och ni uppmanar inte till att ge den nödställda att äta", och kommenterar att detta är en kritik av bristen på social

solidaritet. Han betonar att islam kräver aktiv omsorg om de svaga.

Abdullah Yusuf Ali

Tolkar versen som en varning mot att låta samhällsnormer bli likgiltiga inför fattigdom. Han betonar att islam kräver både individuell och kollektiv medkänsla.

89:19

وَتَأْكُلُونَ التُّرَاثَ أَكْلًا لَمًّا

och ni slukar [andras] arv med glupande aptit.

REDAKTIONENS
ANTECKNINGAR

Teologisk innebörd

Versen fortsätter den moraliska tillrättavisningen av människans beteende, nu med fokus på girighet och exploatering. *Turath* (arv) syftar på egendom som tillhör andra – särskilt svaga grupper som kvinnor, barn och föräldralösa – som enligt islamisk etik har rätt till sin del.

- Att *äta arvet* med *glupsk aptit* är en bild för att roffa åt sig utan rättvisa eller hänsyn.
- Teologiskt är detta en fördömelse av ekonomisk orättvisa och övergrepp mot de svaga.
- Versen visar att Guds dom inte bara gäller trosfrågor, utan även social och ekonomisk rättvisa.

Språklig och retorisk analys

- **وَتَأْكُلُونَ (wa-ta'kuluna)**: "och ni äter/slukar" – presensform, plural, med starkt negativ konnotation.
- **التُّرَاثَ (al-turath)**: "arvet" – syftar på egendom som tillhör andra, särskilt efter dödsfall.
- **أَكْلًا لَمًّا (aklan lamma)**: "med glupsk aptit", "utan urskiljning" – *lamm* betyder att samla ihop, att konsumera urskillningslöst.

□ Retoriskt är versen kraftfullt bildrik. Den använder konkret kroppslig metafor – att *äta* – för att beskriva girighet. Kombinationen av *aklan lamma* förstärker bilden av rovgirig exploatering. Versen fungerar som en etisk dom över ett samhälle där de starka roffar åt sig från de svaga.

Klassisk tafsir

al-Tabari

Han tolkar *turath* som egendom som tillhör andra, särskilt föräldralösa och kvinnor, och *aklan lamma* som att konsumera allt utan hänsyn. Han betonar att detta är ett tecken på girighet och orättvisa.

al-Jalalayn

Förklarar att versen syftar på att människor roffar åt sig arv utan att respektera rättvisa fördelningar. *Lamma* betyder att samla ihop allt, även det som inte tillhör dem.

Ibn Kathir

Han kopplar versen till hadither om att föräldralösas egendom inte får tas orättmätigt. Han betonar att detta är en allvarlig synd som leder till Guds straff.

al-Sa'di

Han ser versen som en kritik av girighet och brist på rättvisa. Att sluka arvet är ett tecken på att man inte fruktar Gud och inte respekterar människors rättigheter.

al-Qurtubi

Diskuterar *turath* som ett juridiskt begrepp, och *aklan lamma* som en bild för att ta allt utan urskiljning. Han tolkar versen som en fördömmelse av ekonomisk exploatering.

Moderna kommentarer

Mohammad Knut Bernström

Översätter versen som: "Och ni slukar arvet med glupsk aptit", och kommenterar att detta är en bild för girighet och social orättvisa. Han betonar att islam kräver rättvisa även i ekonomiska frågor.

Abdullah Yusuf Ali

Tolkar versen som en varning mot att roffa åt sig egendom som tillhör andra, särskilt de svaga. Han ser versen som en kritik av samhällen där girighet har blivit norm.

89:20

وَتُحِبُّونَ الْمَالَ حُبًّا جَمًّا

Och er kärlek till pengar känner inga gränser!

REDAKTIONENS
ANTECKNINGAR

Teologisk innebörd

Versen avslutar den moraliska tillrättavisningen i sekvensen (vers 17-20) med en sammanfattande diagnos: människans överdrivna kärlek till rikedom. Det är denna kärlek – inte själva ägandet – som är roten till försummelse av de svaga, girighet och social orättvisa.

- Islam erkänner ägande, men fördömer att rikedom blir ett mål i sig.
- *Hubb jammah* (överdriven kärlek) är ett tecken på att hjärtat fjärrat sig från Gud.
- Teologiskt är detta en varning: när kärleken till pengar dominerar, förlorar människan sin moraliska kompass.

Språklig och retorisk analys

- وَتُحِبُّونَ (**wa-tuhibbuna**): "och ni älskar" – presensform, plural, uttrycker

kontinuerlig handling.

- الْمَالِ (**al-mal**): "rikedom" – bestämd form, vilket antyder en kollektiv fixering.
- حُبًّا جَمًّا (**hubban jamman**): "med glupsk kärlek", "överdriven kärlek" – förstärkt objekt med intensiv adjektivform. *Jamm* betyder att samla mycket, utan måtta.

□ Retoriskt är versen rytmisk och avslöjande. Den använder alliteration (h-b-j-m) och assonans för att skapa en känsla av överflöd och begär. Den fungerar som en psykologisk och andlig diagnos: roten till tidigare nämnda synder är girighetens kärlek.

Klassisk tafsir

al-Tabari

Han tolkar *hubban jamman* som en överdriven, ohämmad kärlek till rikedom, som får människan att glömma Gud och de svaga. Han ser detta som roten till de synder som nämnts i verserna innan.

al-Jalalayn

Förklarar att versen syftar på att människor älskar pengar i övermått, vilket leder till att de försummar sina plikter mot Gud och människor.

Ibn Kathir

Han kopplar versen till människans benägenhet att samla rikedom utan att tänka på dess syfte. Han citerar hadither där Profeten ﷺ varnar för att kärlek till rikedom kan fördärva tron.

al-Sa'di

Han ser versen som en sammanfattning av människans moraliska brist: att hon älskar pengar mer än rättvisa, barmhärtighet och lydnad mot Gud.

al-Qurtubi

Diskuterar *hubb al-mal* som en naturlig drift som blir destruktiv när den blir *jamman* – överdriven. Han tolkar versen som en varning mot att låta

begäret styra etiken.

Moderna kommentarer

Mohammad Knut Bernström

Översätter versen som: "Och ni älskar rikedom med glupsk kärlek", och kommenterar att detta är en psykologisk diagnos av människans inre tillstånd. Han betonar att detta är roten till social orättvisa.

Abdullah Yusuf Ali

Tolkar versen som en varning mot materialism. Han ser *hubban jamman* som ett uttryck för ett samhälle där pengar blivit ett självändamål, och därmed förlorat sin moraliska riktning.

89:21

كَأَلَا إِذَا دُكَّتِ الْأَرْضُ دَكًّا دَكًّا

Nej [tag er i akt]! När jordskorpan smulas sönder i stöt efter stöt,

REDAKTIONENS
ANTECKNINGAR

Teologisk innebörd

Versen markerar en dramatisk övergång från moralisk kritik till eskatologisk varning. Efter att ha fördömt människans girighet och sociala orättvisor (vers 15–20), kommer nu en påminnelse om den yttersta domen. *Kalla* avvisar människans falska trygghet, och *dukkat al-ard* beskriver en kosmisk omvälvning.

- Den krossade jorden symboliserar slutet på den materiella världen och början på räkenskapen.
- Teologiskt är detta en varning: den dag kommer då rikedom, status och makt förlorar all betydelse.
- Versen förbereder läsaren för domens dag, där rättvisa skipas bortom världsliga illusioner.

Språklig och retorisk analys

- **كَأَنَّ (kalla)**: Kraftfull negation – ”Nej!” – avvisar människans falska föreställningar.
- **إِذَا (idha)**: Temporalt adverb – ”när” – inleder en framtidsvision.
- **دُكَّتِ الْأَرْضُ (dukkat al-ard)**: Passiv verbform – ”jorden krossas” – från roten **د-ك-ك**, som betyder att slå, krossa, mala.
- **دَكَّكَ دَكَّكَ (dakkan dakkan)**: Intensifierad verbalnomen – ”fullständigt, fullständigt” – upprepning för att förstärka totalitet och våldsamt.

□ Retoriskt är versen kraftfullt rytmisk och bildrik. Upprepningen *dakkan dakkan* skapar en känsla av skakande slutgiltighet. Den poetiska strukturen förstärker temat av kosmisk omvälvning och gudomlig rättvisa.

Klassisk tafsir

al-Tabari

Han tolkar *dukkat al-ard* som att jorden krossas, skakas och jämnas ut vid domens dag. Han återger rapporter om att bergen förintas och jorden blir plan.

al-Jalalayn

Förklarar att versen syftar på domens dag, då jorden krossas och förändras. Han betonar att detta är en varning till dem som förlitar sig på världslig trygghet.

Ibn Kathir

Han kopplar versen till andra eskatologiska verser i Qur'anen, där jorden skakas, bergen förintas och allt ställs inför Gud. Han tolkar *dakkan dakkan* som total förintelse.

al-Sa'di

Han ser versen som en påminnelse om att den materiella världen är

förgänglig, och att människan bör förbereda sig för räakenskapen.

al-Qurtubi

Diskuterar verbet *dukkat* som en bild för att slå sönder, jämna ut, förinta. Han tolkar versen som en retorisk förstärkning av domens allvar.

Moderna kommentarer

Mohammad Knut Bernström

Översätter versen som: "Nej! När jorden krossas, krossas fullständigt", och kommenterar att detta är en bild för domens dag och världens slut. Han betonar att versen är en varning mot att förlita sig på materiell trygghet.

Abdullah Yusuf Ali

Tolkar versen som en eskatologisk vision: jorden förintas, och människan ställs inför Gud. Han ser versen som en poetisk och teologisk brytpunkt i suran.

89:22

وَجَاءَ رَبُّكَ وَالْمَلَكُ صَفًّا صَفًّا

och din Herre visar sig med änglarna i slutna led,

REDAKTIONENS
ANTECKNINGAR

Teologisk innebörd

Versen beskriver en scen från domens dag, där Gud själv *kommer* och änglarna står i ordnade rader. Detta är en av Qur'anens mest majestätiska och eskatologiska bilder:

- Guds *ankomst* är inte fysisk i mänsklig mening, utan ett uttryck för Hans direkta närvaro och makt.
- Änglarnas rader symboliserar ordning, vördnad och beredskap inför

domen.

- Teologiskt är detta en manifestation av Guds absoluta auktoritet – när Han träder fram för att döma, finns inget skydd, ingen undanflykt.

Versen fungerar som en kulmen på föregående varningar: efter jordens krossande (vers 21) kommer nu den gudomliga räkenskapen.

Språklig och retorisk analys

- **وَجَاءَ (wa-ja'a)**: "Och kommer" – perfektform, inleder en dramatisk scen.
- **رَبُّكَ (rabbuka)**: "din Herre" – personlig tilltal, förstärker relationen och ansvarskänslan.
- **وَأَمْلَأُ (wa-l-malaku)**: "och änglarna" – syftar på hela den himmelska härskaran.
- **صَفًّا صَفًّا (saffan saffan)**: "rad efter rad" – upprepning för att förstärka ordning och storhet.

□ Retoriskt är versen bildrik och rytmisk. Upprepningen *saffan saffan* skapar en visuell och auditiv effekt av högtidlig ordning. Versen fungerar som en teologisk crescendo: Guds närvaro, änglarnas formation – allt pekar mot den slutliga domen.

Klassisk tafsir

al-Tabari

Han tolkar *ja'a rabbuka* som att Guds makt och dom manifesteras – inte att Gud rör sig fysiskt. Änglarnas rader visar vördnad och beredskap inför domen.

al-Jalalayn

Förklarar att Guds *ankomst* är en bild för Hans närvaro vid domen. Änglarna står i rader som ett tecken på ordning och respekt.

Ibn Kathir

Han återger hadither om domens dag, där Gud manifesterar Sin makt och änglarna står i formation. Han betonar att detta är en scen av majestät och fruktan.

al-Sa'di

Han ser versen som en beskrivning av domens allvar: Guds närvaro och änglarnas ordning visar att detta är en dag av absolut rättvisa.

al-Qurtubi

Diskuterar *ja'a* som ett uttryck för gudomlig manifestation, inte fysisk rörelse. Han tolkar *saffan saffan* som en bild för änglarnas disciplin och vördnad.

Moderna kommentarer

Mohammad Knut Bernström

Översätter versen som: "Och din Herre kommer, och änglarna i rader, rader", och kommenterar att detta är en poetisk och teologisk bild av domens dag. Han betonar att versen uttrycker både majestät och ordning.

Abdullah Yusuf Ali

Tolkar versen som en eskatologisk vision där Guds närvaro är direkt och änglarna står redo. Han ser versen som en påminnelse om att den yttersta räkenskapen är verklig och ofrånkomlig.

89:23

وَجِيءَ يَوْمَئِذٍ بِجَهَنَّمَ ۚ يَوْمَئِذٍ يَتَذَكَّرُ الْإِنْسَانُ وَأَنَّى لَهُ الذِّكْرَىٰ

och helvetet görs [synligt], den Dagen skall människan minnas [Våra varningar] – men vad hjälper det henne då att hon minns

REDAKTIONENS
ANTECKNINGAR

Teologisk innebörd

Versen skildrar en skrämmande scen från domens dag: helvetet förs fram, och människan grips av insikt och ånger. Men det är för sent. Versen uttrycker en central teologisk princip:

- Ånger efter att domen har börjat är verkningslös.
- Den verkliga tiden för reflektion och omvändelse är i livet, inte efter döden.
- Helvetets framträdande är en manifestation av Guds rättvisa – inte som en överraskning, utan som en konsekvens.

Versen fungerar som en väckarklocka: den som ignorerar Guds tecken i livet kommer att minnas dem – men då är minnet utan nytta.

Språklig och retorisk analys

- وَجِيءَ (**wa-ji'a**): Passiv perfektform – ”och det förs fram” – skapar dramatik och allvar.
- يَوْمَئِذٍ (**yawma'idhin**): ”på den dagen” – upprepas två gånger för att förstärka tidens allvar.
- بِجَهَنَّمَ (**bi-jahannam**): ”helvetet” – bestämd form, vilket ger konkretion och skräck.
- يَتَذَكَّرُ الْإِنْسَانُ (**yatadhakkaru al-insan**): ”människan minns” – verb i presensform, vilket ger en känsla av plötslig insikt.
- وَأَنَّى لَهُ الذِّكْرَى (**wa-anna lahu al-dhikra**): ”men hur ska minnet då hjälpa henne?” – retorisk fråga som uttrycker hopplöshet.

□ Retoriskt är versen laddad med kontrast: helvetets framträdande vs. människans sena insikt. Upprepningen av *yawma'idhin* skapar rytm, medan *anna lahu al-dhikra* är en poetisk och filosofisk domslut.

Klassisk tafsir

al-Tabari

Han tolkar versen som att helvetet förs fram synligt för människan, vilket väcker ånger. Men *anna lahu al-dhikra* betyder att det är för sent – minnet hjälper inte längre.

al-Jalalayn

Förklarar att människan minns sina handlingar, men att detta inte gagnar henne. Helvetets framträdande är en manifestation av Guds dom.

Ibn Kathir

Han återger hadither om att helvetet förs fram med 70 000 tyglar, och att varje tygel hålls av 70 000 änglar. Han tolkar versen som en bild för domens allvar och människans sena ånger.

al-Sa'di

Han ser versen som en påminnelse om att insikt måste komma i livet. På domens dag är det för sent att ångra sig – då är räkenskapen redan igång.

al-Qurtubi

Diskuterar *dhikra* som ett begrepp för insikt, påminnelse och ånger. Han tolkar versen som en retorisk förstärkning av att människan måste vakna innan det är för sent.

Moderna kommentarer

Mohammad Knut Bernström

Översätter versen som: "Och på den dagen förs helvetet fram. På den dagen minns människan – men hur ska minnet då hjälpa henne?" och kommenterar att detta är en poetisk och teologisk bild av sen ånger. Han betonar att versen är en varning mot att skjuta upp omvändelse.

Abdullah Yusuf Ali

Tolkar versen som en dramatisk skildring av domens dag, där människan grips av insikt – men för sent. Han ser versen som en uppmaning till att leva med medvetenhet och ansvar.

89:24

يَقُولُ يَا لَيْتَنِي قَدَّمْتُ لِحَيَاتِي

[Då] kommer hon att säga: "Om jag ändå hade tänkt på [att med goda handlingar] förbereda mig för mitt liv [i evigheten]!"

REDAKTIONENS
ANTECKNINGAR

□ Teologisk innebörd

Versen uttrycker människans ånger på domens dag. När hon ser helvetet (vers 23) och inser konsekvenserna av sina handlingar, utbrister hon i sorg: "Om jag ändå hade förberett något för mitt liv!" Här syftar *hayati* inte på det jordiska livet, utan på det eviga livet efter döden.

- Versen visar att det verkliga livet är det efter detta – det jordiska är bara en prövning.
- Ångern är djup, men verkningslös: tiden för handling är förbi.
- Teologiskt är detta en kraftfull påminnelse om att tro och goda gärningar måste ske innan döden.

□ Språklig och retorisk analys

- يَقُولُ (**yaqulu**): "Han säger" – presensform, vilket ger en känsla av omedelbarhet och närvaro.
- يَا لَيْتَنِي (**ya laytani**): "Ack om jag ändå..." – ett uttryck för intensiv ånger och önskan.
- قَدَّمْتُ (**qaddamtu**): "jag hade förberett/skickat fram" – perfektform, uttrycker en förlorad möjlighet.
- لِحَيَاتِي (**li-hayati**): "för mitt liv" – syftar på det eviga livet, inte det

världsliga.

□ Retoriskt är versen kort, intensiv och emotionellt laddad. Den använder direkt tilltal och ångeruttryck för att skapa en känsla av existentiell kris. Den poetiska rytmen förstärks av alliteration (q-d-h-y), och versen fungerar som en psykologisk spegel: vad kommer vi att säga när det är för sent?

Klassisk tafsir

al-Tabari

Han tolkar *hayati* som det eviga livet efter döden. *Qaddamtu* betyder att ha gjort goda gärningar i förväg. Versen visar människans ånger när hon inser att hon försummat sin själ.

al-Jalalayn

Förklarar att människan på domens dag önskar att hon hade gjort något för sitt verkliga liv – livet efter döden. Han betonar att detta är en varning.

Ibn Kathir

Han kopplar versen till hadither där Profeten ﷺ uppmanar till att förbereda sig för det eviga livet. Han tolkar versen som en bild för sen ånger.

al-Sa'di

Han ser versen som en påminnelse om att det verkliga livet är det efter detta. Den som inte förbereder sig kommer att ångra sig – men då är det för sent.

al-Qurtubi

Diskuterar *qaddamtu li-hayati* som en metafor för att göra goda gärningar i detta liv för att vinna det eviga. Han tolkar versen som en retorisk förstärkning av vikten av förberedelse.

Moderna kommentarer

Mohammad Knut Bernström

Översätter versen som: "Han säger: 'Ack om jag ändå hade förberett något för mitt [verkliga] liv'" och kommenterar att detta är en poetisk och teologisk bild av sen ånger. Han betonar att versen är en uppmaning till att leva med evigheten i sikte.

Abdullah Yusuf Ali

Tolkar versen som en varning mot att leva utan tanke på det eviga livet. Han ser versen som en uppmaning till att handla innan det är för sent.

89:25

فَيَوْمَئِذٍ لَا يُعَذِّبُ عَذَابَهُ أَحَدٌ

Ingen straffar så hårt som Han den Dagen skall straffa,

REDAKTIONENS
ANTECKNINGAR

Teologisk innebörd

Versen markerar början på den slutliga domen. Den betonar att Guds straff på domens dag är unikt i sin intensitet, rättvisa och ofrånkomlighet. Det är inte bara ett straff – det är *Hans* straff, vilket innebär att det är fullkomligt, rättvist och skrämmande.

- Ingen människa eller makt kan straffa som Gud.
- Versen understryker att den yttersta domen är exklusivt Guds domän.
- Teologiskt är detta en påminnelse om att Guds rättvisa är absolut – och att den som förnekat, förtryckt och försummat kommer att möta konsekvenser som ingen annan kan utdela.

Språklig och retorisk analys

- **فَيَوْمَئِذٍ (fa-yawma'idhin):** "På den dagen" – temporalt adverb som förstärker tidens allvar.
- **لَا يُعَذِّبُ (la yu'adhhibu):** "straffar inte" – negation som förstärker exklusivitet.
- **عَذَابُهُ (adhabahu):** "Hans straff" – genitivform som visar att straffet är Guds eget.
- **أَحَدًا (ahad):** "ingen" – absolut negation, förstärker att ingen annan kan jämföras.

□ Retoriskt är versen kraftfullt uppbyggd kring negation och exklusivitet. Den poetiska rytmen förstärks av alliteration ('-dh-b-h-d), och versen fungerar som en teologisk domslut: Guds straff är utan motstycke.

Klassisk tafsir

al-Tabari

Han tolkar versen som att ingen kan straffa så som Gud straffar på domens dag. Han betonar att detta är en bild för Guds absoluta makt och rättvisa.

al-Jalalayn

Förklarar att versen visar att Guds straff är unikt – ingen annan kan straffa med samma kraft eller rättvisa.

Ibn Kathir

Han kopplar versen till domens dag, där de som förnekat och förtryckt kommer att möta ett straff som är exklusivt Guds. Han betonar att detta är en varning till dem som ignorerar Guds bud.

al-Sa'di

Han ser versen som en påminnelse om att Guds straff är både rättvist och skrämmande. Ingen annan kan mäta sig med Hans dom.

al-Qurtubi

Diskuterar *'adhabahu* som en genitivform som visar att straffet är personligt och exklusivt. Han tolkar versen som en retorisk förstärkning av Guds makt.

Moderna kommentarer

Mohammad Knut Bernström

Översätter versen som: "På den dagen är det ingen som straffar som Han straffar", och kommenterar att detta är en poetisk och teologisk bild av Guds absoluta rättvisa.

Abdullah Yusuf Ali

Tolkar versen som en varning: Guds straff är inte bara kraftfullt – det är unikt. Han betonar att detta bör inge fruktan och respekt.

89:26

وَلَا يُوثِقُ وَتَأْفَهُ أَحَدٌ

och ingen kan fångsla med sådana bojar som Han.

REDAKTIONENS
ANTECKNINGAR

Teologisk innebörd

Versen fortsätter beskrivningen av Guds unika makt på domens dag. Efter att ha betonat att ingen straffar som Gud (vers 25), kommer nu en parallell utsaga: ingen fångslar, binder eller fjättrar som Han. Det är en bild av den totala kontroll och rättvisa Gud utövar över dem som förnekat och förtryckt.

- *Wathaqahu* (Hans fjättring) syftar på den gudomliga bestraffningen – fysisk, psykisk och existentiell.
- Teologiskt är detta en påminnelse om att Guds dom är både rättvis

och ofrånkomlig.

- Versen förstärker att ingen mänsklig makt kan jämföras med Guds auktoritet – varken i straff eller i kontroll.

Språklig och retorisk analys

- وَلَا (wa-la): Negation – ”och inte”.
- يُوثِقُ (yuthiqu): Verb i presensform – ”binder”, ”fjättrar”, ”fängslar”.
- وَثَاقَهُ (wathaqahu): ”Hans fjättring” – genitivform som visar att fjättringen är Guds egen.
- أَحَدًا (ahad): ”ingen” – absolut negation, förstärker exklusivitet.

□ Retoriskt är versen parallell med vers 25, vilket skapar en poetisk och tematiskt sammanhängande struktur. Kombinationen av negation och genitiv förstärker Guds unika makt. Versen fungerar som en avslutande domslut i sekvensen om straff och räkenskap.

Klassisk tafsir

al-Tabari

Han tolkar *wathaqahu* som Guds sätt att fjättra de fördömda – ingen annan kan binda med sådan kraft och slutgiltighet. Han betonar att detta är en bild för Guds absoluta kontroll.

al-Jalalayn

Förklarar att versen syftar på att ingen kan fängsla eller fjättra som Gud gör på domens dag. Han ser detta som en förstärkning av Guds makt.

Ibn Kathir

Han kopplar versen till hadither om hur de fördömda fjättras i helvetet. Han tolkar *wathaqahu* som en bild för både fysisk och andlig fjättring.

al-Sa‘di

Han ser versen som en påminnelse om att Guds straff är fullkomligt –

ingen kan undkomma, och ingen kan fjättra som Han. Det är en bild för total rättvisa.

al-Qurtubi

Diskuterar *wathaq* som ett juridiskt och poetiskt begrepp – att binda, fängsla, kontrollera. Han tolkar versen som en retorisk förstärkning av Guds unika auktoritet.

Moderna kommentarer

Mohammad Knut Bernström

Översätter versen som: "Och ingen binder som Han binder", och kommenterar att detta är en poetisk bild för Guds absoluta kontroll över de fördömda.

Abdullah Yusuf Ali

Tolkar versen som en förstärkning av Guds makt: ingen kan fjättra, straffa eller kontrollera som Gud. Han ser versen som en avslutning på sekvensen om domens dag.

89:27

يَا أَيُّهَا النَّفْسُ الْمُطْمَئِنَّةُ

[Då säger Gud till den rättfärdige:] "Du själ, som har kommit till ro!

REDAKTIONENS
ANTECKNINGAR

Teologisk innebörd

Versen markerar en dramatisk vändpunkt i suran: från varningar och dom till tröst och belöning. Här tilltalas *al-nafs al-mutma'inna* – den själ som funnit ro i tron, i Guds närvaro och i lydnad. Det är en av Qur'anens mest ömsinta och hoppfulla adresser:

- *al-nafs al-mutma'inna* är själen som är trygg i sin tro, nöjd med Guds beslut och fri från oro inför döden.
- Teologiskt representerar detta idealet för den troende: inre frid genom tillit till Gud.
- Versen fungerar som en gudomlig välkomsthälsning till paradiset, och som kontrast till de fördömda själarna i tidigare verser.

Språklig och retorisk analys

- يَا أَيَّتُهَا (ya ayyatu-ha): Högstämt tilltal – ”O du...” – används sällan i Qur'anen, vilket ger versen en högtidlig och kärleksfull ton.
- النَّفْسُ (al-nafs): ”själ” – feminin form, syftar på människans inre väsen.
- الْمُطْمَئِنَّةُ (al-mutma'inna): ”den fridfulla”, ”den lugna” – participform från roten ط-م-ن, som betyder att vara trygg, stilla, tillfreds.

□ Retoriskt är versen kort, melodisk och djupt emotionell. Den fungerar som en poetisk kontrast till de föregående versernas skräck och ånger. Den inleder en avslutande sekvens (vers 27–30) som är bland de mest trösterika i Qur'anen.

Klassisk tafsir

al-Tabari

Han tolkar *al-nafs al-mutma'inna* som den själ som är trygg i tron, nöjd med Guds beslut och inte rädd för döden. Han återger rapporter om att detta är den troendes själ vid dödsögonblicket.

al-Jalalayn

Förklarar att själen som tilltalas är den som funnit ro i tron och i Guds löften. Han ser detta som en gudomlig välkomsthälsning.

Ibn Kathir

Han återger hadither där denna vers reciteras vid dödsbädden för en rättfärdig person. Han tolkar *mutma'inna* som en själ som är nöjd med Gud och som Gud är nöjd med.

al-Sa'di

Han ser versen som en beskrivning av den ideala troende: trygg, nöjd, fridfull. Han betonar att detta är resultatet av ett liv i tro och lydnad.

al-Qurtubi

Diskuterar *tuma'nina* som en andlig tillstånd av ro, tillit och förnöjsamhet. Han tolkar versen som en gudomlig hedersbetygelse till den troende själen.

Moderna kommentarer

Mohammad Knut Bernström

Översätter versen som: "Du fridfulla själ!" och kommenterar att detta är en poetisk och teologisk höjdpunkt i suran. Han betonar att versen uttrycker Guds kärlek till den troende.

Abdullah Yusuf Ali

Tolkar versen som en gudomlig inbjudan till paradiset. Han ser *al-nafs al-mutma'inna* som den själ som har funnit frid i Guds närhet och som nu får sin belöning.

89:28

ارْجِعِي إِلَىٰ رَبِّكَ رَاضِيَةً مَّرْضِيَةً

Vänd tillbaka till din Herre, tillfredsställd [med Hans gåvor och] omsluten av Hans välbehag!

REDAKTIONENS
ANTECKNINGAR

Teologisk innebörd

Versen är en fortsättning på den trösterika tilltal till *al-nafs al-mutma'inna* från vers 27. Här uppmanas den fridfulla själen att återvända till sin Herre

– inte i rädsla, utan i glädje och acceptans. Det är en av Qur'anens mest hoppfulla verser:

- *Radiyah* – nöjd med Guds beslut, belöning och dom.
- *Mardiyyatan* – mottagen med Guds välbehag, älskad och accepterad.
- Teologiskt uttrycker versen den ömsesidiga relationen mellan Gud och den troende: den troende är nöjd med Gud, och Gud är nöjd med henne.

Versen fungerar som en gudomlig inbjudan till evig vila, frid och belöning – en direkt kontrast till de fördömda själarna i tidigare verser.

Språklig och retorisk analys

- **أَرْجِعِي (irji'i)**: Imperativform – "återvänd!" – feminin form, riktad till själen.
- **إِلَى رَبِّكَ (ila rabbiki)**: "till din Herre" – personlig tilltal, förstärker intimitet och närhet.
- **رَاضِيَةً (radayah)**: "nöjd" – participform, uttrycker inre frid och acceptans.
- **مَرْضِيَّةً (mardiyyah)**: "väl mottagen", "älskad" – passiv particip, uttrycker Guds välbehag.

□ Retoriskt är versen melodisk, ömsint och högtidlig. Kombinationen av aktiv och passiv particip förstärker ömsesidigheten: själen är nöjd, och Gud är nöjd med henne. Versen fungerar som en poetisk och teologisk klimax för den troende.

Klassisk tafsir

al-Tabari

Han tolkar versen som en inbjudan till paradiset för den troende själ som är nöjd med Gud och som Gud är nöjd med. Han betonar att detta är en belöning för ett liv i lydnad.

al-Jalalayn

Förklarar att *radiyah* betyder att själen är nöjd med sin Herre, och *mardiyyah* att Gud är nöjd med henne. Han ser versen som en poetisk inbjudan till evig vila.

Ibn Kathir

Han återger hadither där denna vers reciteras vid dödsögonblicket för rättfärdiga. Han tolkar versen som en gudomlig välkomsthälsning till paradiset.

al-Sa'di

Han ser versen som en beskrivning av den troendes belöning: inre frid, gudomligt välbehag och evig vila. Han betonar att detta är resultatet av tro och goda gärningar.

al-Qurtubi

Diskuterar *radiyah* och *mardiyyah* som teologiska begrepp för ömsesidig acceptans. Han tolkar versen som en retorisk förstärkning av Guds kärlek till den troende.

□ Moderna kommentarer

Mohammad Knut Bernström

Översätter versen som: "Återvänd till din Herre – nöjd och väl mottagen", och kommenterar att detta är en poetisk och teologisk bild av den troendes belöning. Han betonar att versen uttrycker både frid och kärlek.

Abdullah Yusuf Ali

Tolkar versen som en gudomlig inbjudan till paradiset, där den troende får vila i Guds närhet. Han ser versen som en höjdpunkt i suran – en bild av fullkomlig frid.

فَادْخُلِي فِي عِبَادِي

Stig in med skaran av Mina tjänare!

REDAKTIONENS
ANTECKNINGAR

Teologisk innebörd

Versen är en fortsättning på den gudomliga inbjudan till den fridfulla själen (vers 27-28). Här får själen inte bara återvända till Gud, utan också träda in i gemenskapen med *Guds tjänare* – de rättfärdiga, de älskade, de utvalda.

- Att vara bland *'ibadi* (Mina tjänare) är en hedersbetygelse: det innebär att tillhöra de som Gud älskar och är nöjd med.
- Teologiskt uttrycker detta både närhet till Gud och tillhörighet till en gemenskap av troende.
- Versen visar att paradiset inte bara är en plats, utan också en relation – till Gud och till andra rättfärdiga.

Språklig och retorisk analys

- فَادْخُلِي (**fa-udkhuli**): Imperativform, feminin singular – ”träda in!” – riktad till själen.
- فِي عِبَادِي (**fi 'ibadi**): ”bland Mina tjänare” – genitivkonstruktion som uttrycker tillhörighet och ära.

□ Retoriskt är versen kort, mjuk och högtidlig. Den bygger vidare på den ömsinta tonen från verserna innan. Kombinationen av imperativ och possessiv pronomen (*Mina tjänare*) skapar en känsla av både inbjudan och utvaldhet.

Klassisk tafsir

al-Tabari

Han tolkar *'ibadi* som Guds rättfärdiga tjänare – profeter, sanna troende och de som levt i lydnad. Att få träda in bland dem är en stor ära.

al-Jalalayn

Förklarar att detta är en inbjudan till gemenskap med de rättfärdiga i paradiset. Det är ett uttryck för Guds välbehag.

Ibn Kathir

Han ser versen som en del av den gudomliga belöningen: själen får förenas med de rättfärdiga och dela deras eviga belöning.

al-Sa'di

Han betonar att detta är en hedersbetygelse: att få vara bland Guds tjänare är ett tecken på att man är älskad och accepterad.

al-Qurtubi

Diskuterar *'ibadi* som en hedersbeteckning för dem som är nära Gud. Han tolkar versen som en poetisk och teologisk inbjudan till paradiset.

□ Moderna kommentarer

Mohammad Knut Bernström

Översätter versen som: "Så träd in bland Mina tjänare", och kommenterar att detta är en bild för gemenskap, ära och gudomlig kärlek.

Abdullah Yusuf Ali

Tolkar versen som en inbjudan till paradiset, där den troende får förenas med andra rättfärdiga. Han betonar att detta är en del av Guds belöning.

89:30

وَادْخُلِي جَنَّتِي

Stig in i Mitt paradisi!”

REDAKTIONENS
ANTECKNINGAR

Teologisk innebörd

Versen avslutar suran med en direkt, kärleksfull inbjudan från Gud till den fridfulla själen: att träda in i *Guds paradisi*. Det är inte bara ett paradisi – det är *Mitt paradisi*, vilket uttrycker närhet, exklusivitet och personlig välkomnande.

- Paradiset är inte bara en belöning – det är Guds gåva, Hans hem, Hans närhet.
- Teologiskt är detta den yttersta belöningen för den troende: evig frid, gemenskap med Gud, och befrielse från all oro.
- Versen fungerar som en poetisk och teologisk klimax – en slutpunkt som samtidigt är en evig början.

Språklig och retorisk analys

- **وَأَدْخُلِي (wa-udkhuli)**: Imperativform, feminin singular – ”träda in!” – riktad till själen, med ömsint ton.
- **جَنَّتِي (jannati)**: ”Mitt paradisi” – genitivform som uttrycker ägande och intimitet.

□ Retoriskt är versen kort, melodisk och djupt emotionell. Den bygger vidare på den ömsinta tonen från verserna 27–29. Kombinationen av imperativ och possessiv pronomen (*Mitt paradisi*) skapar en känsla av både inbjudan och hedersbetygelse.

Klassisk tafsir

al-Tabari

Han tolkar *jannati* som det paradisi Gud har förberett för Sina rättfärdiga tjänare. Att få träda in är en belöning för tro, tålamod och goda gärningar.

al-Jalalayn

Förklarar att detta är den slutliga belöningen för den fridfulla själen – att få träda in i paradiset, älskad och väl mottagen.

Ibn Kathir

Han återger hadither där denna vers reciteras vid dödsögonblicket för rättfärdiga. Han tolkar versen som en gudomlig inbjudan till evig vila och glädje.

al-Sa'di

Han ser versen som en poetisk och teologisk höjdpunkt: den troende får träda in i Guds närhet, i ett paradiset som är både fysiskt och andligt.

al-Qurtubi

Diskuterar *jannati* som en bild för både plats och relation – paradiset är inte bara en trädgård, utan en närhet till Gud.

Moderna kommentarer

Mohammad Knut Bernström

Översätter versen som: "Och träd in i Mitt paradiset", och kommenterar att detta är en poetisk och teologisk slutpunkt som uttrycker Guds kärlek och belöning.

Abdullah Yusuf Ali

Tolkar versen som en inbjudan till evig frid, där den troende får vila i Guds närhet. Han ser versen som en sammanfattning av surans budskap: rättvisa, prövning, och slutlig belöning.

[KAPITEL 89](#)

[«VERS FÖR VERS TAFSIR KAPITEL 90 – Al-Balad](#)

[VERS FÖR VERS TAFSIR KAPITEL 88 al-Ghashiyah»](#)

- [Bönen mellan befallning och uphöjelse](#)
- [Regeln om att be i Haram-kläder](#)
- [Att upphöja Allahs befallning är att be](#)
- [Förstå Koranen](#)
- [Lycka eller elände i nästa liv](#)
- [Frågor och svar angående ahl al-Kitabs Kött](#)
- [Rasism: Finns det en lösning?](#)
- [Rasism ur ett islamiskt perspektiv](#)
- [Den raka vägen](#)
- [Ahl al-Sunnahs ståndpunkt gällande den som begår en stor synd](#)